

Uw hond heeft de diagnose ziekte van Addison in ATYPISCHE vorm. En nu?

Als uw hond thuiskomt na diagnose

1. Vergeet niet even door te ademen. Honden met de ziekte van Addison leven een lang en normaal leven zolang zij hun medicatie krijgen. Deze medicatie dient zorgvuldig aangepast te worden totdat u de beste dosering voor uw hond hebt gevonden.
2. Zorg dat uw hond altijd toegang tot water heeft. Zij moeten goed gehydrateerd zijn om te zorgen dat de medicatie zijn werk kan doen. Het lekken van urine en plas-ongelukjes zullen verdwijnen als de medicatie aangepast wordt.
3. Het kan zijn dat uw hond niet direct zijn eetlust terug heeft. Probeer uw hond aan het eten te krijgen met eten waar hij gek op is maar wat niet te vet is. Denk bijvoorbeeld aan mager vlees (geen varkensvlees) zoals kipfilet zonder huid, roerei en rijst. Voeg langzaam zijn eigen eten weer toe. Het kan zo zijn dat u het eten in een andere etensbak moet geven omdat de hond zijn eigen etensbak associeert met ziek zijn. Ook kan het voorkomen dat de hond zijn eigen eten niet meer eet omdat hij dit ook associeert met ziek zijn. Er is geen speciaal dieet nodig voor een hond met de ziekte van Addison, maar geef geen vet voedsel.
4. Uw hond kan in het begin heel moe zijn. Herstellen van een Addison crisis kunt u vergelijken met herstellen van een zware operatie. Als de medicatie zijn werk gaat doen zal uw hond zijn kracht weer langzaam terug krijgen, laat daarbij uw hond het tempo bepalen. Begin langzaam met activiteiten op te bouwen, het heeft allemaal zijn tijd nodig.
5. Maak een document met alle testresultaten. U kunt ook een kopie van de notities van de dierenarts uit het patiëntendossier vragen. Dit is handig om terug te kunnen kijken of om mee te nemen als u ooit een andere dierenarts nodig heeft.

Dagelijks

1. Prednison/Prednisolon (of een andere glucocorticoid) dient iedere ochtend tijdens of net na het eten te worden gegeven. Cortison acetaat/Hydrocortison dient 2 x daags gegeven te worden, ook tijdens of net na het eten.
2. Na de diagnose krijgen honden vaak een hoge dosering prednison voorgeschreven. Normaliter kan dit binnen een week of 2 verlaagd worden vanwege symptomen zoals enorme dorst, veel plassen, ontzettende honger, hijgen of agressie. Als u dit ziet overleg dan met uw dierenarts om de dosis zorgvuldig te verminderen.
3. Nadat u samen met uw dierenarts een schema heeft gemaakt om de prednisondosis te verminderen moet u letten op de volgende symptomen: overgeven, diarree, lusteloosheid

of geen/verminderde eetlust. Dit zijn signalen dat de reducering te snel of in te grote stappen is gegaan (tenzij hier een andere duidelijke oorzaak voor aan te wijzen is). Dit kan snel gecoupeerd worden door een stap terug te gaan in het reductieschema.

4. Reducering van de prednisondosis: Het doel is om tot een dagelijkse dosis te komen waarbij uw hond blij, gezond en actief (niet hyper) is, een normale eetlust heeft en geen symptomen van hoge dosering prednison vertoont (zie punt 2 hierboven). Zo weet u of het de juiste dosis voor uw hond is. Er bestaat geen test om dit te meten.
5. Het kan voorkomen dat uw hond iets meer prednison nodig heeft in tijden van stress. Stress kan zowel positief – grotere inspanning dan normaal, opwindend – als negatief – bang, onrustig, nerveus – zijn. Omdat het maar 30 minuten duurt voordat prednison/prednisolon werkt is het normaliter niet nodig om uw hond op voorhand een extra dosis te geven. En als hij extra prednison/prednisolon nodig heeft hoeft dat maar een halve dagelijkse dosis te zijn, meer is niet nodig. Velen van ons hoeven maar zelden een extra dosis te geven, u zult leren herkennen wanneer uw hond een 'boost' nodig heeft.

Eerste maand en verder

1. Omdat de kans bestaat dat de hond van de atypische naar de typische vorm overgaat is het belangrijk om de elektrolyten te controleren. De elektrolyten zijn natrium (Na) en kalium (K) en dit gebeurt door middel van bloedonderzoek. Dit dient de eerste drie maanden maandelijks te gebeuren en daarna 1 x per 2/3 maanden gedurende het eerste jaar na diagnose. Als een atypische hond de typische vorm ontwikkelt zal dit bij een groot percentage honden in dat eerste jaar na diagnose gebeuren. Als uw hond in de tussentijd niet helemaal zichzelf is of als u Addison-symptomen ziet (lusteloosheid, spierslapte, verminderde eetlust, gewichtsverlies, veranderingen in vacht, braken, diarree, snel moe/uitgeput, veel plassen e/o drinken, uitdroging, rillingen of trillen, neervallen en niet meer reageren, trage hartslag) dienen natrium en kalium als eerste gecontroleerd te worden.

N.B. Omdat onze honden glucocorticoïde nodig hebben zijn NSAID (Non-Steroidal Anti-Inflammatory Drugs zoals Rimadyl, Metacam, Novacam, Previcox, Carprodyl e.a.) niet veilig, omdat de combinatie van NSAID met glucocorticoïde (prednison) kan leiden tot nierschade en maagzweren. In plaats van een NSAID wordt prednison vaak gebruikt als anti-ontstekingsmiddel en Tramadol en Gabepentin als pijnstiller.

Honden met de typische vorm van Addison's mogen ook geen drank zoals Pedialyte of Gatorade krijgen, omdat daar kalium in zit. Als uw hond het risico loopt om van atypisch naar typisch te ontwikkelen moeten alle elektrolytenbalans-dranken ook vermeden worden.